

Posamezna številka 1 Din mesečno, če se sprejema list v upravi, naročnina 4 Din, na dom in po pošti dostavljen list 5 Din. - Celoletna naročnina je 50 Din, polletna 25 Din, četrletna 13 Din. Cene inšertov po dogovoru

PONEDELJSKI

SCOVENEK

Uredništvo: Kopitarjeva ul. št. 6/III. Telefon št. 2050 in 2996. - List izhaja vsak ponedeljek

Uprava: Kopitarjeva ulica št. 6 Poštni ček. račun. Ljubljana 15.179. Telefon št. 2992

Španija v vrtincu intrig

Francija vabi velesile na konferenco

Zopet popolna nejasnost o položaju vlade in upornikov

Pariz, 2. avgusta. AA. Francoska vlada je imela včeraj važno sejo, na kateri je ponovno proučila razmere v Španiji po poslednjih informacijah, ki jih je dobila iz Madrida pa tudi iz drugih španskih krajev, hkratu pa tudi probleme, ki so se pojavili zaradi španske krize. Posebej so na seji razpravljali o intervencijah nekaterih tujih sil v Španiji, ki zalagajo upornike z letali, orožjem in strelivom. Francoska vlada je sklenila, da bo še večjo skrbnostjo zasledovala razvoj položaja na španskem ter da bo predvsem očuvala prijateljske odnose z zakonito špansko vlado, ki se bori v svoji državi za obnovo miru in reda. Glede na resnost mednarodno-političnega položaja, je bilo prvotno sklenjeno, da se Francija tudi v bodoče ne bo vmešavala v španske notranje politične zadeve in da tudi ne bo zalagala španske vlade z orožjem, strelivom ali kakim drugim vojnim materialom. Enako ravnanje pa je zahtevala tudi od drugih držav. Ker pa se je ugotovilo, da neke države podpirajo španske upornike z orožjem in strelivom, si je francoska vlada ohranila popolno svobodo da zavzame napram takemu početju dotičnih držav svoje stališče ko se ji bo to zdelo najbolj primerno.

O seji vlade je bilo sredi objavljeno uradno poročilo, ki pravi: Vlada je proučila obča vprašanja, ki bi jih lahko sprožila kriza v Španiji, posebej pa vprašanja, ki so se pojavila glede na to, da so neke tuje države intervenirale v Španiji z dobavami orožja baš v času, ko so neredi v tej državi na višku. Vlada je sprejela vrsto sklepov, ker ji je na tem, da se onemogočijo škodljivi vplivi na mednarodne odnose, ki bi se lahko pojavili takih intervencij, in ker hoče, ohraniti prijateljske odnose, ki jih je od nekdanjega španskega kralja, uradno priznani španski vladi, ki se pravkar bori za obnovo notranjega reda.

Vlada je sklenila ukreniti vse potrebno, da se zatrejo neredi v Španiji in da se prepreči ojačanje tujega delovanja na španskih tleh, katerega posledice bi v vsakem primeru škodovala dobrim mednarodnim odnosom. V ta svrha je sklenila nujno pozvati vse vlade, ki so najbolj zainteresirane v tej stvari, da se ravnajo po načelu popolne nevtiralnosti. Francoska vlada je doslej z vsi vestnostjo spoštovala to načelo in preprečevala izvoz v Španijo celo v primerih, ko bi bilo treba samo izpolniti določbe pogodb, ki so bile sklenjene še pred pričetkom nemirov v Španiji.

Glede na ta odločni komunikacije sodijo francoski uradni krogi, da bo sedaj brzokone prišlo do konkretnih pogajanj med Italijo, Anglijo in Francijo, s katerim bi se pozneje eventuelno pritegnili še Nemčija in Portugalska. Izvedelo pa se je še nadalje, da smatra vlada glede na neovrgljive dokaze o dobavah orožja iz sosednjih držav španskim upornikom, da sama ni več vezana na svoj prvotni sklep, da ostane tudi še nadalje nevtralna, če bi omenjene države še nadalje dobavljale orožje španskim upornikom. Francoska vlada smatra, da bi bilo zaradi mednarodno-političnih odnosov sicer potreben sporazum o nevmešavanju v španske zadeve. Nikakor pa ne more pristati na to, da bi moralo veljati načelo nevtralnosti samo le zanjo.

S tem jasnim komunikacijem je francoska vlada dokazala pripravljenost prevzeti inicijativo za tak sporazum, ki bi koristil ne le Španiji, nego predvsem Evropi, ker je položaj že zelo napet. Francija je s tem ponovno dokazala, da spoštuje mednarodna pravna načela, in določbe, a da zahteva isto tudi od drugih držav.

Ze sredi je francoska vlada brzokone obvestila angleško in italijansko vlado o svojem stališču glede na dogodke v Španiji. V svoji noti je obrazložila in utemeljila tudi svoj predlog kako naj se onemogočijo krvave borbe v tej državi in preprečijo eventuelne mednarodne komplikacije.

ročaj, da je vladna vojska zavzela vas Sietano 12 km daleč od Huesca. Okrog vasi Almidevara in Tarbienta se je vnela huda bitka, ki je trajala cele tri ure. Uporniki so napadli tam ukopane vladne oddelke, ki so napad odbili. Po nadaljnjih informacijah bo vladna vojska brzokone že danes zavzela Huesco.

Uporniki trdijo: Madrid, 2. avgusta. b. Danes so uporniki izvedli silne napade na mesto Tolosa, ki ga držijo v rokah še vladne čete in milica ljudske fronte. Najhujši boj so se odigrali okrog pokopališča. Tolosa je oddaljena kakih 60 km od San Sebastiana. Po vesteh, ki prihajajo od francoske meje, je bilo slišati močan topniški ogenj od trdnjav San Marco in Quadeloupe, ki jih uporniki, ki so navali iz Navare, hoteli zavzeti. Uporniki so sicer zavzeli mesto Ojar Zuen, 25 km daleč od San Sebastiana, dalje pa niso mogli več napredovati. Vlada je dobila pomoč iz San Sebastiana toda tudi s temi svežimi četami upornikov niso mogli potisniti nazaj. Kanonada traja še v večernih urah, ko to poročamo.

Gibraltar, 1. avgusta. AA. Reuter poroča iz Tetuana, da pošilja general Franco še vedno večje oddelke tajske legije čez morskorožino v Algeciras.

Angleške skrbi

London, 2. avgusta. b. Vprašanje nevtralnosti v španski meščanski vojni prizradeja britanskim vladnim krogom največjo skrb. Po informacijah, ki jih je Anglija dobila, dobiva tako madridska vlada, kakor tudi uporniki še vedno pomoč v orožju. pretežno pa v vojaških letalih. Nihče ne more zanikati, da so nekatere države dobavile Španiji le vojna letala, ki jih po navadi pripeljejo letalski častniki, preoblečeni v civilno obleko. Ti častniki potem ostanejo v Španiji in za masne plače poučujejo španske vojske in pomagajo pri organizaciji za borbo.

Iz zanesljivega vira se čuje, da je včeraj letelo čez Toulouse v Španijo 5 francoskih vojnih letal, med njimi en bombnik. Prvotno so ljudje mislili, da gre za manevre, ker pa se letala niso nič več vrnila nazaj v Francijo, je bilo vsakomur jasno, da so namenjena za špansko vlado, ki jih bo uporabila v borbi proti upornikom. Britanska vlada namerava ta slučaj resno proučiti, zlasti še, ker je francoska vojaška oblast zavrnila 5 britanskih letal, ki so bila potniška, da so se morala vrniti nazaj v Anglijo.

Italija zanikuje udeležbo

Rim, 2. avgusta. b. Uradno zanikajo vest, da bi general Franco ponudil Italiji Ceuto v zameno za dobavo letal in orožja. »Tribuna« trdi, da ta

Italija zanikuje udeležbo

Rim, 2. avgusta. b. Uradno zanikajo vest, da bi general Franco ponudil Italiji Ceuto v zameno za dobavo letal in orožja. »Tribuna« trdi, da ta

Umor 77 letnega starčka

10 ran na glavi - zverinski zločinec pobegnil

Maribor, 2. avgusta. Danes dopoldne je nenadoma zapel telefon na stanovanju dr. Mariniča, da naj pride takoj v Rošpoh. Tam je 77 letni posestnik Ivan Kreps padel s podstrešja in se prav hudo poškodoval. Dr. Marinič je bil domači zdravnik v tej hiši.

Ko je dr. Marinič prišel, je na lice mesta takoj uvidel, da gre za zločin in ne za nesrečo. Zdravnik je starca pregledal in odredil prevoz v bolnišnico. Obenem je ugotovil, da je na tleh velika mlaka krvi, ravno tako pa je tudi stena vsa oškropljena s krvjo. Takoj so obvestili orožništvo, ki se je podalo na lice mesta. Dogodek je sledeči:

Rejenka posestnika Krepsa je prišla ob pol 11 domov od mase. Vežna vrata so bila zaprta, dočim so bila stranska vrata odprta. Ko je stopila skozi stranska vrata najprej v hlev, potem v stanovanje, se ji je nutil strašen prizor. V veži je ležal njen skrbnik Ivan Kreps v mlaki krvi. Takoj je obvestila sosede, ki so takoj poklicali zdravnika in ob-

Proslava šestdesetletnice

škola dr. Ivana Tomažiča

Maribor, 2. avgusta.

Danes dopoldne je bila cerkvena proslava 60-letnice prevzvišenega lavantinskega vladike dr. Ivana Tomažiča. V stolnici je bila pontifikalna sv. maša, katere se je udeležilo izredno veliko vernikov. Vsa mariborska katoliška društva so poslala svoje deputacije in zastave. Od predstavnikov oblasti sta bila navzoča podžupan Franjo Zebot ter starešina okrajnega sodišča dr. Lovrenčič, dočim so bili ostali zadržani zaradi gasilske proslave na Glavnem trgu. Cerkevni govor je imel stolni dekan ravnatelj dr. Fr. Cukala. Kraene in globoke misli je navezal v svoji pridigi. Uvodoma je očrtal jubilarstvo življenje, potem pa je povdarjal važnost današnje epiminske slovesnosti, ki jo obhaja lavantinska škofija in z njo združene župnije apost. administracije in ki naj ustvari še trdnjšo vez ljubezni in spoštovanja med škofom, duhovščino in verniki. Ob današnji epiminski proslavi vidi v duhu tesne vrste vernikov, zbranih po župnijskih cerkvah vse škofije in ap. administracije, vidi redovnike in redovnice - v svojih redovniških svetiliščih združene z mašnikom pred oltarjem moliti in prositi: O Bog, pastir in vladar vseh vernih, glej milostljivo na svojega služabnika našega škofa, ki si ga za pastirja lavantinske škofije postavil, in v zahvalni pesmi prepevati zahvalo Bogu, ki je v svoji previdnosti tako naravnal življenjske poti jubilarntove, da ga je privedel v duhovniški stan in ga dvignil na slavno prestol škofov lavantinskih. Pokazal je zatem na veliko delo, ki ga je jubilar kot lavantinski vladika vršil za svoje ovčice in za obrambo sv. vere. Po sv. maši se je pela zahvalna pesem in so se molile molitve za škofa.

Ob 11. se je zbrala v škofijskem dvorcu duhovščina in svetni odličniki, ki so visokemu jubilarantu prinesli čestitke k 60-letnici. Na čelu duhovščine je čestital Prevzvišenemu stolni prost. dr. Vraber. Giniem se je visoki jubilar zahvalil svoji zvesti in vdani duhovščini z besedami, ki so vsem segle v srce.

Ob 11. se je zbrala v škofijskem dvorcu duhovščina in svetni odličniki, ki so visokemu jubilarantu prinesli čestitke k 60-letnici. Na čelu duhovščine je čestital Prevzvišenemu stolni prost. dr. Vraber. Giniem se je visoki jubilar zahvalil svoji zvesti in vdani duhovščini z besedami, ki so vsem segle v srce.

Oran, 2. avgusta. AA. Včeraj so pokopali 4 italijanske oficirje, ki so se bili ponesrečili med potletom z vojnim letalom v španski Maroku. ki je padlo v bližini vasi Saibi. Pokopali so jih v Udžisu. Pogreba so se udeležili tudi ostali italijanski letalci, ki so morali z drugim letalom pristati v španskem Maroku. Ko se bodo prilike izboljšale, bodo padle letalce prepeljali v Italijo.

Tudi Švedi pomagajo

Pariz, 2. avgusta. AA. Izvedelo se je, da so oblasti na nekem švedskem parniku, ki je baje prevažal papir za firmo Rodsford in je pristal v Toneju, odkrili veliko zalogo dinamita in ekrazita, ki so jo poslali a Kanarskih otokov. Španski konzulat je takoj zahteval od madridske vlade navodila, kaj naj ukrene v tem primeru. Ladja bi morala jutri nadaljevati svojo pot.

Položaj na bojiščih

Vlada oznanja:

Povsod napredujemo

Madrid, 2. avg. AA. V Madridu vlada mir, čeprav je na cestah videti le oborožene ljudi. V borbah zadnje dni ni prišlo do bistvenih sprememb ne na vladni, ne na uporniški strani. Vladne čete so bombardirale oddelke upornikov v Grenadiji in na Majorskih otokih. Po zadnjih vesteh pa so mnogi uporniki oficirji izvršili samomor. Mnogo drugih revolucionarnih častnikov je padlo v poslednjih bojih. V Madrid prihaja zdaj še pošta iz inozemstva, čeprav z velikimi zamudami.

Po poročilih iz Somosierre je aktivnost na strani upornikov spet znatno popustila. Vladna letala so sestrelila dve uporniški letali. Na tej fronti imajo uporniki sedaj le še en top kalibra 155 mm in 3 topove kalibra 75 mm. A tudi ti štirje topovi so skoraj že nerabni.

Neko vladno letalo je bombardiralo tudi transport upniškega orožja in streliva in je pri tem uničilo dva tovorna avtomobila. Prve prednje straže vladne vojske v tem sektorju so pričele prodirati dalje, kar pomeni, da se je položaj za vladno vojsko spet znatno popravil. Vse kaže, da je upornikom zmanjkalo streliva.

Danes je prispelo v Madrid 2000 delavskih milicnikov iz Siudada Reala, ki so jih nemudoma poslali na fronto v gaurilamske gore, da ojačajo tamkajšnje oddelke vladne vojske.

»El Socialista« poroča, da je socialistični poslanec Amador Fernandez prispel iz Ovieda v Madrid po navodila za nadaljno borbo rudarskih oddelkov, ki so obkolili Oviedo, v katerem so se utrdili uporniki pod poveljstvom polkovnika Arandaza. Rudarji so zavzeli postojanke, s katerih obvladajo del mesta. Uspelo jim je, da so upornike preganili v večje zgradbe, kjer pa se branijo z vso trdovratnostjo. Ko je poslanec sprejel nova navo-

dila od vojnega ministra, se je z letalom vrnil v Oviedo.

življenje se v mestu vedno bolj normalizira. Na bulvarjih prodajajo že cvetje. V ponedeljek odpro tudi kinematografe. Po ulicah pa vendar še križarajo manjši oddelki delavskih milicnikov in oklopni avtomobili. Nova katalonska vlada se še ni povsem jasno izrazila o vseh revolucionarnih vprašanih. Izdala pa je nraedbo, da bodo vsi oni, ki bodo ropali po trgovinah in lokalih, obsojeni na smrt.

Bivši ministrski predsednik Ricardo Sempere je bil aretiran v trenutku, ko se je hotel v Valenciji skrivaj vkrcati na neko francosko ladjo. Prepeljali so ga na špansko ladjo, ki jo uporabljajo za jetnišnico.

Vlada je imela sredi sejo, na kateri so bili imenovani za začasne poslanike Odr v Rimu, Aquinaga v Bernu in Mistaovica v Berlinu.

Vladna vojska je zavzela vas Sastago. Blizu vasi so velike tovarne, v katerih so zadnje dni izdelovali vojni material za upornike v Saragosi.

Splošno se zatriuje, da vladne čete naglo prodirajo proti Granadi in da so njih prednje straže le še 8 km daleč od mesta.

V Barceloni mir

Barcelona, 2. avgusta. b. V Barceloni je popoln mir. Kovinski delavci so izjavili, da so vladni na razpolago in so sklenili, da bodo vseh prosti čas uporabljali za izdelovanje blindiranih avtomobilov. Delavci upajo, da bodo še pravočasno izdelali toliko oklopnih avtomobilov, da bo vlada z uspehom izvršila manevre proti uporniškim četam ter jih vrgl iz sedanjih postojank. Vlada je zaplenila vse orožje rezervnim častnikom, ki se niso odzvali pozivu, da stopijo v borbo proti upornikom, onim pa, ki ga doslej še niso izročili, je zagrozila, da bodo takoj ustreljeni, če nemudoma ne prinesejo orožja.

Barcelona, 2. avg. AA. Z aragonske fronte po-

Hitlerjev „mir“ Pragi

Intrige se pletejo v Londonu

Nemčija hoče CSR odtrgati proč od Rusije

London, 2. avgusta. TG. Londonski tisk označuje danes vest, da bo v najkrajšem času nemška vlada ponudila Českoslovaški nenapadalen pakt za gotovo dobo let, podobno kot ga je sklenila že s Poljsko, in Avstrijo in kot ga je Hitler marca meseca ponudil vsem sosedam Nemčije izvenšim sovjetske Rusije. Angleški listi vedo tudi povedati, pod kakšnimi pogoji, da je nemška vlada ponudila evropski českoslovaški sosedu pogodbo, da bo njene meje spoštovala v bodočnosti (»Slovenec« je te pogoje prinesel že pred enim tednom in se bistveno ne razlikujejo od onih, ki jih sedaj navaja angleški tisk. op. ured.).

Nemška narodna manjšina šteje na Českoslovaškem, tako modruje nemška vlada, okrog tri milijone prebivalcev, ki jim je po mnenju nemške vlade treba zagurati neoviran narodni obstoj. Hitlerjevska Nemčija, da ne sme puščati teh Nemcev v nemar. Potemtakem bo nemška vlada stavila gotove predpogoje za svojo obljubo da bo Českoslovaško pustila na miru. Prvi teh predpogojev je, da dobi nemška narodna manjšina v okviru českoslovaške države svojo posebno avtonomijo. Českoslovaška država naj bi se ustavno reorganizirala tako, da bi postala federalna država, v kateri bi Nemci tvorili svojo posebno federalno ali zvezno skupino. Drugi predpogoj hitlerjevske vlade je ta, da mora českoslovaška vlada nemudoma preklicati svojo politično in vojaško zvezno pogodbo s sovjetsko Rusijo ter se tako odreči svojemu varnostnemu jamstvu, ki najbolj učinkovito vpliva v Berlinu.

Angleški listi poročajo, da je te predloge prinesel v London zastopnik nemške manjšine na Českoslovaškem Henlein. Bil je sprejet tudi v angleškem zunanem ministrstvu od državnega podtajnika Vansittarda. Londonski listi naglašajo, da je to edinstven slučaj, da zunanje ministrstvo dovoli nekemu zasebniku iz tuje države, da mimo uradnih zastopnikov dotične države vodi pogajanja o preustroju državne ustave. Res je sicer, da je Vansittard nasvetoval Henlainu, naj bo zmeren in pameten, toda bolj pametno bi bilo, če bi ga ne bil nikoli sprejel. Henlein pa je prišel v London potem, ko se je dalje časa pogajal s Hitlerjem in dobil od njega tudi pooblastilo, da v zgoraj omenjenem smislu govori v Londonu. Značilno je, da potuje Vansittard sedaj v Berlin v svojstvu zastopnika angleške vlade pri olimpijskih igrah. Značilno je tudi, da pojde prihodnje tedne zunanji minister Eden na počitnice in da ga bo v zunanjem ministrstvu zastopal lord Halifax, znan prijatelj Nemčije. Končno je tudi značilno, da je te dni Anglija naročila pri Kruppovih tovarnah v Nemčiji orožja in municije za več kot en milijon funtov (250 milijonov dinarjev). Ako se vse to poveže skupaj, dobivamo vtis, da se bo tudi angleška vlada prizadevala, da »zagotovi varnost Českoslovaške« na temelju Hitlerjevih pogojev.

Angleški tisk ne prikriva, da gre tukaj za umazane posle in da si ne more predstavljati nobene českoslovaške vlade, vredne tega imena, ki bi mogla združiti s svojo častjo, da takšne »Mirovne pogoje« sploh vzame na znanje, še manj pa, da se o njih pogaja.

Dva shoda ministra dr. Kreka

**Sijajna manifestacija za voditelja Slovencev
notranjega ministra dr. Antona Korošca**

Vrhnika, 2. avgusta.

Velika vrhniška občina je že nekaj tednov sem v živahnem volilnem boju, kajti prihodnjo nedeljo se ima odločiti, kakšnemu županu in kakšnemu občinskemu odboru bo prihodnja tri leta zaupana važna in odgovorna naloga gospodarjenja v občini. Občinske volitve na Vrhniki prihodnjo nedeljo pa bodo znamenite še tudi zaradi tega, ker bodo imeli Vrhniki in njihovi okoličani po dolgih letih spet možnost svobodno in brez terorja izraziti svojo resnično politično izpoved in pripadnost. Vrhiška organizacija Jugoslovanske radikalne zajednice je razvila živahno agitacijo, da bo zmaga dr. Korošceve misli v nedeljo res mogočna in prepričljiva. Za danes je slika dva volilna shoda, na kateri je povabila široko Slovenijo priljubljenega ministra dr. Miha Kreka, ki se je rad odzval povabilu. Oba shoda, tako v Podlipi kakor na Vrhniki sta krasno uspela. Kdor jima je prisostvoval, se je mogel prepričati, da je vrhniška občina že danes jasno izpovedala, da bo v nedeljo 9. avgusta volila listo JRZ, ki ji je nosilec daleč okoli priljubljeni in spoštovani g. Ignacij Hren, ter tako obenem tudi izkazala svojo hvaležnost in zvestobo slovenskemu narodnemu voditelju dr. Antonu Korošcu.

V Podlipi

Podlipa je slikovita notranjska vas, ki leži stisnjena med dvema hriboma, dobro poldrugo uro hoda odaljena od Vrhnike ter zvezana z njo po lepi cesti. Davi se je ta slikovita vas lepo pripravila za sprejem zastopnika kraljevske vlade ministra dr. Kreka. Na hišah so izobesili zastave, kolikor so jih mogli dobiti v vasi, veliko hiš pa je bilo lepo okrašenih. Po rani službi božji se je ob 8 zbralo na obsežnem prostoru pred popularno gostilno g. Jurce okrog 300 mož in fantov iz Podlipi in tega dela vrhniške okolice. Ko se je pripeljal minister dr. Miha Krek, so ga zbrani burno pozdravili in obenem vzklicali svojemu voditelju dr. Korošcu. Med fanti jih je bilo precej v krasnih notranjskih narodnih nošah.

Shod je otvoril g. Jože Seljak, pozdravil ministra dr. Kreka in ga takoj prosil za njegovo besedo. Ponovno burno pozdravljen je minister dr. Krek povzel besedo in zbranim v daljšem govoru razgrnil verno sliko sedanjega političnega stanja v državi, pojasnil, kako je do njega prišlo, razložil težnje in prizadevanja sedanje kraljevske vlade ter zlasti njen širokopotezni gospodarski program in pozval zbrane volilce, naj se naprej ostanejo zvesti svojemu voditelju dr. Korošcu, ki je tudi njim povsod in vselej zvesto služil. Preprosta, stvarna in brezstrastna beseda ministra dr. Kreka je globoko prodrla v srca vseh zbranih, saj take že dolgo niso imeli priliko slišati. Zato pa tudi niso varčevali z odobravanjem, med katerimi so se ponovno mešali navdušeni klici voditelju dr. Korošcu.

Za ministrom dr. Kromom je spregovoril še nosilec liste g. Ignacij Hren. Tudi njega so zborovalci toplo pozdravljali in mu glasno obljubljali, da bodo prihodnjo nedeljo oddali glas za njegovo listo.

Po shodu je minister dr. Krek ostal še nekaj časa v nevezanem razgovoru z zbranimi volilci, nakar se je, spremljan od živahnih poslovnih klincev, odpeljal proti Horjulu, Polhovemu gradu. Dobravi, kjer je povsod obiskal svoje politične prijatelje. V Polhovem gradu si je ogledal tudi znamenito gotiko cerkev v Dvoru. Na poti Polhov gradec—Dobrova in Brezje—Zaklanec si je pa še g. minister ogledal javna dela, ki jih vrši agilni okrajni cestni odbor.

Na Vrhniki

Shod na Vrhniki je bil popoldne ob 3 na prostornem senčnatem vrtu Rokodolkega doma in je kljub nervozni protigatitaciji nasprotnikov uspel prav lepo. Blizu 500 zavednih volilcev vrhniške občine je prihitelo od blizu in daleč peš, na kolesih in v vozovih, da slišijo besedo odposlanca svojega voditelja ministra dr. Miha Kreka.

Shod je začel predsednik krajevne organizacije JRZ g. dr. Marolt. Pozdravil je prisrčno ministra dr. Kreka kot člana kr. vlade in ožjega sodelavca dr. Korošca (navdušene ovacije) ter tudi kot predsednika okrajne organizacije JRZ za ljubljansko okolico.

Burno aklamiran povzame nato besedo

dr. Miha Krek

ki začne svoj govor z vrhniškim vodovodom, ki je za nedeljske občinske volitve predmet hude agitacije, pri čemer pa se za zasluge potegujejo vredni in nevredni, zato zasluži ta zadeva nekaj pojasnil. Minister navaja, da je bila ena glavnih vladnih skrbí letošnjega leta v tem, kako vendar spraviti med ljudi nekaj denarja ter priložnosti za delo in zaslužek, to pa seveda zaradi zamrznjene dedščine prejšnjih režimov skoraj brez vsakih sredstev. V začetku se je zdela ta naloga nemogoča, vendar se je po hudih prizadevanjih našlo 50 milijonov dinarjev za vodne naprave v brezvodnih krajih. V programu vodnih del dravske banovine je bil med drugimi tudi vrhniški vodovod. Minister je za ta vodovod interveniral pri gradbi ministru dr. Kožulju, katerega je pregovoril, da se je vnesla med spisek o vodnih delih tudi postavka 140.000 din za vrhniški vodovod. Zaradi tega so začeli poslanci iz brezvodnih krajev protestirati. Slednjic se je minister dogovoril z banom dravske banovine, da bi banovina dala 140.000 din za vrhniški vodovod, onih 140.000 din iz fonda javnih del pa bi dobila Suha Krajina. Naposled pa je vsa zadeva preokrenila tako, da je Vrhnika dobila svojih 140.000 din iz gradbenega ministrstva, Suha Krajina pa iz banovinske blagajne, a svoje prizadevanje je minister dr. Krek prejel zahvalo celo od poslanca Hočevarja in od vrhniške občine. Sedaj si pa kar g. Hočevar sam lasti zasluge za ta vadovod. — »Bodite prepričani,« nadaljuje minister, »če bi v tej zadevi delal samo poslanec g. Hočevar, bi pač Vrhnika ne dobila niti počenega groša. Gosnodie od INS so imeli 5 let in v njej kar zaporedoma portfelj socialnega ministrstva in tedaj bi lahko udobno poskrbeli za ta vodovod.«

O nedeljskih občinskih volitvah na Vrhniki in o jesenskih občinskih volitvah sploh je dejal dr. Krek:

Vlada, v kateri sodeluje tudi dr. Korošec, je med drugim prinesla tudi to, da lahko hočemo pokonec in nosimo glave pokonec. Nočemo delati volitev s pritiskom oblasti in žandarmerije, kjer smatramo, da je to ponižanje človeka kot enakopravnega državljanca. Zelim vzeiti zavedne, odločne, samostojne ljudi, ki se bodo s svojo voljo

in svojim srcem držali politike, ki se jim zdi pravilna. Zato gremo pri občinskih volitvah v boj s popolno svobodo. Naj agitira vsak, kakor hoče, naj prepričuje svoje prijatelje po svoje z zakonito dovoljenimi sredstvi. Mi prepričujemo svoje in želimo, da bi zaradi enotne udarne sile večina Slovencev mogla stranka dr. Korošca reči, da je Vrhnika prestala leta preganjanja, da je ni uklonil noben teror in ne premamile obljube in laži, ampak da so vrhniški moje in fantje ostali zvesti, močni in utrjeni v zavesti, da je ena fronta Slovencev na krščanskih načelih edina prava in trajna zastopnica slovenskega naroda.

Minister je nadalje govoril o velikih javnih delih, ki jih je vlada začela na Slovenskem in naštevala še druga vprašanja, ki jim vlada posveča mnogo truda, zlasti vprašanje kmečkega kredita, ki je najvažnejša točka gospodarskega programa vlade dr. Stojadinovića.

Mi Slovenci imamo prav poseben interes, da v Jugoslaviji ohranimo to, kar nam je lepega in draga, kar je naša naravna lastnina. Hočemo ostati Slovenci, hočemo pa tudi, da vsak v tej državi spoštuje naše slovenstvo. Šele takrat se bomo počutili kot brat ob bratu, ko bo vsak Srb iskreno žutil tudi za slovensko stvar in obratno. Ni večjega Slovenca, kakor je dr. Korošec. Nikdar ne bo dopustil, da bi padla kakšna senca na našo svetinjo — slovenstvo. V sedanjih vladnih kombinacijah smo dr. Korošcevi prijatelji pred vsem, zato, ker lahko slovenstvo ščitimo in branimo, do čim bi ga v drugih kombinacijah mogli le —

Predsednik vlade na Bledu

S Sušaka skozi Fužine in Ljubljano

Sušak, 2. avgusta. AA. Danes je prispel na Sušak predsednik vlade in zunanji minister dr. Stojadinović.

Službeni del svojega potovanja po Jadranu v družbi vojske in mornarice je zaključil že včeraj v Biogradu na moru. Minister vojske in mornarice se je od tam vrnil v Belgrad. Predsednik vlade pa je s šelom kabineta predsedstva vlade Gašičem in šelom kabineta zunanjega ministrstva dr. Protičem nadaljeval svoje potovanje z ladjo finančne kontrole »Oplenac« po gornjem Jadranu. »Oplenac« je spremljala torpiljarka »T 5«, pod poveljstvom freagatnega kapetana Simovića.

Davi je predsednik vlade prispel v Selce, kjer so ga sprejeli zastopniki oblasti in poveljnik pomorske obalne komande kapetan vojne broda Andrić. V Selcah se je predsednik vlade izkrcal z ladje ter nato z avtomobilom odpotoval do Sušaka, kamor je prispel davi ob 10.30. Pred hotelom »Jadranom« so ga sprejeli minister za socialno politiko in narodno zdravje Dragiša Cvetković, ki je včeraj prispel na Sušak z Bleda, dalje ban savske banovine dr. Viktor Ružič, ki se je davi pripeljal iz Zagreba, in mestni načelnik Djuro Ružič. Nadalje zastopniki vojaških in civilnih oblasti, med njimi tudi naš generalni konzul na reki dr. V. Kojić. Predsednik vlade je ostal nekaj časa v razgovoru z njimi. Nato pa je sprejel v hotelu zastopnike oblasne organizacije JRZ, s katerimi je imel daljšo konferenco. Končno je sprejel novinarje in je na njihovo prošnjo dal naslednjo izjavo:

»Tu me posebno zanimajo gospodarski problemi. Med njimi smatram sedaj za najvažnejšega združitev treh luk, Sušaka, Martinščine in Bakra, tako rekoč v eno luk in to z železniško zvezo. Sušak je danes premajhen, da bi sprejel vse transportne blaga, ki gredo skozenj. Zato se bom za-

teptati. In če smo izvojevali med drugim toliko tudi za kulturne slovenske ustanove, je le dokaz, da smo na pravi poti.

S povzdignjenim glasom nadaljuje minister: Mi, ki smo rasli iz katoliške skupnosti, vemo in se zavedamo: Slovencev je potrebno, da v dinamiki državne skupnosti skupaj držimo in skupaj smagujemo. Pri tem pa ima vsakdo možnost in priložnost, da se s postenimi predlogi uveljavi. Izven okvira katoliške slovenske skupnosti pa si ne sme nihče lastiti pravice, da bi je razdiral.

Hočemo biti pri tem pametni: Belgrad je naša državna prestolnica, naša politična njiva, torišče našega političnega udejstvovanja. Tja je treba iti, tam se boriti in uveljavljati. Dokler to sploh ni bilo mogoče, pa smo ostali doma.

V nadaljnjih izvajanjih obračuna minister tudi s tako zvano ljudsko fronto ter zaključí: Za volitve vas prosim: Vsi, ki ste kdaj bili pristaši dr. Korošca in naše slovenske skupnosti, pokažite, da ste veliki, modri, pametni in disciplinirani. Pomnite, da pri teh volitvah ne gre samo za gospodarstvo in ne samo za vrhniško občino, ampak gre zato, ali bo dr. Korošec in njegova stranka zmagala ali bo poražena. Imejte pred očmi, da so te volitve velikega političnega pomena za preostalo našo stvar v Belgradu. Pojdite na volišče vsi z geslom: Za Korošca!

Za svoje lepe in odločne besede je žel minister dr. Krek dolgotrajno odobravanje.

Za ministrom dr. Kromom so govorili še g. Janez Jereb, ki ni pristaš JRZ, nato dr. Miloš Stare, ki je v svojem govoru temeljito obračunal z največjo sramoto naših zadnjih let, z denuncijantstvom, kot zadnji govornik pa je stopil pred poslušalce nosilec kandidatne liste g. Ignacij Hren, ki jih je pozval, naj v nedeljo oddajo svoj glas za listo JRZ in s tem za politiko dr. Korošca.

Shod je potekel v lepem redu in so bili vrhniški volilci hvaležni ministru dr. Kroku in pa ostalim govornikom za njih lepe in iskrene besede.

držal kratek čas v Martinščici in Bakru, da bi sam spoznal način in možnosti izvedbe tega velikega načrta.

Drugo važno vprašanje je zgraditev moderne turistične ceste od Sušaka preko Bakra, Kraljevice, Crkvenice do Novega. Opazil sem, da dela na tej cesti na žalost ne gredo v tempu, kakor si to želim. Zato je bilo izvršeno vse, kar je potrebno, da se ta dela pospešijo.

Znano mi je, da ima Sušak tudi svoje posebne potrebe, med katere spada vsekakor tudi vprašanje zgradbe novega železniškega postajnega poslopja, kakor tudi vprašanje razširjenja svobodnih carinskih in javnih skladišč. Ker sem že prej imel priliko, priti čisto na Sušak, poznam vse potrebe sušaškega mesta in primorja, in prav tako tudi nujno potrebo, da se ti načrti čimprej realizirajo. Vaše mešanece z našega divnega severnega primorja lahko zagotovim, da bo kraljevska vlada posvetila vso svojo skrb vsem problemom, kar sem jih omenil.

Na vprašanje novinarjev, kako je z gradnjo luke Ploče ob ustju Neretve, je predsednik vlade izjavil, da je to vprašanje v fazi resnega pripravljalnega studija in da smatra, da bo to pristanišče vsekakor treba zgraditi. Jasno je, je predsednik vlade poudaril, da bo treba pri tem upoštevati tudi potrebe že obstoječih luk.

S Sušaka se je predsednik vlade dr. Milan Stojadinović v spremstvu ministra za socialno politiko in narodno zdravje Dragiša Cvetkovića, bana savske banovine dr. Viktorja Ružiča ter načelnika Sušaka Djura Ružiča ter drugih uglednih osebnosti odpeljal z avtomobilom v Martinščico in Bakar, od tam pa na Fužine, kjer je bil na kosilu v vili sušaškega načelnika Djura Ružiča. Iz Fužin se je odpeljal na Bled.

Gasilski dnevi v Mariboru

Proslava 65 letnice mariborske gasilske čete - Blagoslov najmodernejšega reševalnega avtomobila v državi

Maribor, 2. avgusta.

Maribor je včeraj in danes pozorišče velikih gasilskih slavnosti, ki jih v takem obsegu v obdravski prestolici še nismo imeli. Naša gasilska četa, s katero se Maribor upravičeno ponosa, slavi 65 letnico svojega obstoja. Proslava je bila pomemben dogodek za mariborsko mesto in prilika, da je slovensko gasilstvo na severni meji razvilo svoje vrste v polnem sijaju in pokazalo vso svojo strumno organiziranost. Slavnostim je dala podudarek navzočnost odličnih predstavnikov oblasti s podbanom dr. Majcenom na čelu. Proslavo je priredila mariborska gasilska četa z odlično, v vsaki podrobnosti se ujemajočo organizacijo. Jugoslovansko gasilstvo pa je z mnogoštevilnimi deputacijami iz najoddaljenejših krajev naše zemlje pokazalo, kako visoko ceni delo mariborskih gasilcev. Včeraj zvečer je bilo v mestu polno gasilskih uniform. Gasilci so se zbrali v gasilskem domu na Koroški cesti, od koder so odkorakali z vojaško in svojo godbo na čelu v mogočnem sprevodu po mestnih ulicah na bakljado, ki so jo priredili kumicam novega rešilnega avtomobila in častnim članom. Sprevod se je končal pri najstarejšemu jugoslovanskemu gasilcu in ustanovitelju rešilnega oddelka v Mariboru dr. Urbaceviku, od koder se je vrnil nazaj v gasilski dom. Ob 10 zvečer je bil na Piramidi lep ogniemet Dalec so svetile iz umetnega ognja sestavljene številke »65«. Na veseličnem prostoru Mariborskega tedna je bila nato veselica.

DANASJNE SLAVNOSTI

so se pričele jutraj ob 6 z budnico gasilске godbe po mestnih ulicah. Potem je bilo na kolodvoru sprejemanje gostov, ki so prispeli iz vseh krajev domovine. Zastopane so bile župe Brežice, Celje, Dol. Lendava, Dravograd, Kamnik, Kranj, Krško, Laško, Litija, Ljubljana mesto in Ljubljana okolica, Logatec, Ljutomer, Maribor desni in levi breg, Ptuj, Radovljica, Slovenjgradec, Šmarje pri Jelšah, zastopane pa so bile gasilske zajednice Zemun—Beograd—Pančevo, drinske in savske banovine. Iz Varazdina je prispela celotna lamožna gasilska četa, iz Zemuna močna deputacija. Zbralo se je vsega okoli 1000 gasilcev.

Ob 8 se je začelo zbiranje gasilcev v Strossmaierjevem drevoredu. Medtem se je podala deputacija mariborskih gasilcev na pokopališče ter položila na grobove umrlih članov vence. Ob 9 so prikoračili gasilci na Glavni trg, na katerem so postavili mogočen četverolet

GASILCI IN ČASTNI GOSTJE PRI SV. MASI

Ga Glavnem trgu se je vršila sv. masa, ki jo je opravil stolni kanonik in mestni župnik msgr. Mihael Umek. Pred spomenikom je bila postavljena

tribuna za častne goste. Sv. maši so prisostvovali podban dr. Stanko Majcen, kumice Juvanova, Pogačnikova in Badijančeva, mestni poveljnik general Milenković, mestni župan dr. Juvan, sreski načelnik dr. Šiška, predstojnik mestne policije dr. Trstenjak, predsednik Mariborskega tedna dr. Lipold, častna člana gasilske čete industr. Tscheligi in dr. Urbacev, zastopnik gasilske zveze podstarešina Snoj, predstavnik gasilske zajednice savske banovine starešina Zagar, drinske banovine Hamdija Korput, slovenske zajednice podstarešina Cerer, član osrednjega odbora naše zajednice Klemenčič, inspektor ing. Dolenc in mnogi drugi.

BLAGOSLOV REŠEVALNEGA AVTOMOBILA

Po sveti maši je gosp. stolni kanonik msgr. Umek blagoslovil novi reševalni avtomobil mariborskih gasilcev. Je to ogromen Buick s 120 konjskimi silami. Nato je stolni kanonik Umek v krasnem govoru opozarjal gasilce na njihove dolžnosti, ki jih imajo do Boga in domovine. Izrekel je tudi čestitke v imenu visokega pokrovitelja proslave knezoškofa dr. Tomažiča. Predsednik gasilske čete Bogdan Pogačnik je nato prečital brzojavke, ki so se odpisale s slavnosti Nj. Vel. kralju, pokrovitelju gasilstva prinu Tomislavu, knezu namestniku Pavlu, predsedniku vlade dr. M. Stojadinoviću, notranjemu ministru dr. Korošcu, resornemu ministru dr. Rogiču ter banu dr. Načiču. Nato je s prisrčnimi besedami pozdravil goste in gasilske tovariše. Podban dr. Majcen je zatem izjavil:

GOVOR PODBANA.

65 let je za človeško življenje dolga doba, še daljša je za življenje društva, kije umetna tvorba in ki ji že neznatna sprememba političnega ozračja lahko škodi ali zatre. Če danes prostovoljna

gasilska četa v Mariboru slavi svojo 65 letnico, potem to pomeni, da so ji bili udarjeni trdni temelji, trdnjeji od mnogokateri človeške ustanove, ki je medtem brez sledu izginila. Pomislimo samo, kaj vse se je spremenilo v Mariboru od leta 1871 do danes v zvezi z mariborskim gasilstvom. Koliki beg dogodkov, kolika pestrost slik! Kar je ostalo neizpremenjeno, je duh gasilske čete, je disciplina, požrtvovalnost in ljubezen do bližnjega, s katero mariborski prostovoljni gasilci še danes vršijo svojo težko službo natanko tako, kakor pred 65 leti.

Društvo, v katerem se tako nepotvorenjo deduje prvotna ideja od generacije na generacijo, ne more umreti. Ono bo živelo, dokler bo živ el rod, ki ve ceniti takega duha, ki pa se mu tudi hvaležno oddoljuje za težko službo.

Pokrovitelj današnje lepe svečanosti, gospod ban dravske banovine, me je pooblastil, da izrazim njegove najiskrenejše čestitke k jubileju. Tej čestitki dodajem željo, naj bi mariborska gasilska četa tudi v bodoče ostala zvesta svojim tradicijam, meščanstvo in okoličanje pa naj bi jo podpirali moralno in materialno.

Za njim sta še govorila podstarešina gasilske zveze kraljevine Jugoslavije g. Snoj in podstarešina dravske gasilske zajednice Cerer.

Blagoslovitvi je sledil mimohod vseh gasilcev pred častnimi gosti na Trgu Svobode.

ZRAČNI NAPAD NA MARIBOR.

Dopoldanske slavnosti so se zaključile z zelo uspešno prireditvijo. Ob 12 se je namreč pojavilo nad Mariborom »svorazno« letalo. Regljajoče strojnice so ga pozdravile, pa je kljub obstreljevanju krožilo nad mestom in metalo »bombe«, ki so se na tleh s silnim pokom razletavale. Zadele so »bombe« samo trge in ceste, le na Grajskem trgu so »zadelec« grad ter Scherbaumov dvor ter ju napolnile s strupenimi plini in zažgale. Tedaj so dobili gasilci alarm, pridrveli so in v nekaj minutah pogasili ogenj.

Končale so se današnje svečanosti z veliko gasilsko veselico na Mariborskem tednu.

Madjari skozi Ljubljano

Ljubljana, 2. avgusta.

Danes popoldne je na ljubljanskem kolodvoru vzbudil veliko pozornost velik in dolg poseben vlak, poln inozemskih potnikov. Bili so to Madjari, ki so se vračali iz Italije v svojo domovino. Mudili so se ob italijanskem primorju na počitnicah, kjer so jim italijanske upravne oblasti v znamenju prijateljstva med italijanskim in madjarskim narodom nudile razne ugodnosti ter plačline olajšave, danes pa so se Madjari zadovoljni vrnili skozi Ljubljano na Madjarsko. V vlaku je bilo kakih 400 potnikov. — Obenem je bilo danes v Ljubljani vse polno češkoslovanskih, pa tudi avstrijskih, nemških in severnjaskih potnikov z avtomobili in avtobusi, ki naše države niso uporabili samo za tranzit, kakor Madjari, temveč so dospeli sem, da kje na Gorenjskem, oziroma v Dalmaciji prežive poletni oddih.

Hude posledice lihoła

Ljubljana, 2. avgusta.

Med stavbeniki in stavbenimi delavci je razširjena navada, da z likofom proslavijo dogodek, ko je načeta stavba dovršena do strehe. Neko gradbeno podjetje je gradilo hišo na Vodovodni cesti, včeraj pa je bil likof. Pri tem pa je prišlo do »nesrečnega razraknavanja«. Skupina delavcev je po likotu, ki je trajal do večernih ur, popivala v neki sosedni gostilni, nato pa ponovno dražila čuvaja Ivana Cerarja na stavbi. Okoli polnoči je ta sku pina delavcev zopet prišla pred to stavbo in zahtevala, naj bi jim Cerar dal še za pijačo. Med prepirami je neki delavec zagnal kamen v Cerarja. Cerar pa je zagrabil kol in udaril z njim 23-letnega delavca Andreja Podvsa z Zaloške ceste 46 po levi roki ter mu jo zlomil. Policija je končno napravila red ter aretirala Cerarja in še nekaj drugih udeležencev tega pretepa. Cerar je očitno delal v silobranu in ga bo najbrže policija izpustila.

Sled za drugim vlomilcem

Ljubljana, 2. avgusta.

Ljubljanska policija vneto nadaljuje preiskavo zaradi pokušenega vroma v splošno bolnišnico. Prijetí vlomilec Štibler še vedno trdovratno zatrjuje, da svojega tovariša ne pozna po imenu ter da eta se le po naključju zmenila za vlom. Po neklih okolišnostih pa je policija že dobila sled za drugim vlomilcem. Možakarja eicer še nima v pešeh, vendar pa sklepa, da ji bo kmalu padel v roke. Zdi se, da je bil Štibler le pomočnik in morda »tehnični strokovnjak« za vlom v blagajno, medtem ko je po grešení vlomilec bil najbrže idejni zasnovatelj vroma. Nedvomno je moral begunec, ki se v tako drznim skokom pobegeti pred zasledovalci v park bolnišnice in od tam neznan kam, dobro poznati razmere v bolnišnici. Vae kaže, da je bil to neki bivši uslužbenec bolnišnice, ki je bil pred leti zaradi kaznivih dejanj odpušen iz službe.

»Glej, glej, zdaj je tudi moja obleka moderna!«

Smrtna nesreča v Mostah

Vlak povozil 56 letnega kurjača Trojerja

Ljubljana, 2. avgusta.

Nocoj, malo pred pol 7 zvečer se je zgodila v Mostah, komaj dobrega pol kilometra od vialukta na Smartinski cesti, grozna nesreča. Na železniškem tiru je opravljal svojo službo 56 letni kurjač Jože Trojer iz Šušteršičeve ulice 7 v Mostah. Zašel je med dva vlaka, ki sta si vozila nasproti in med tem, ko se je Trojer hotel izogniti enemu, je padel pod drugi vlak. Stroj mu je od-

trgal glavo ter jo vrgel na levo stran tira, obenem pa je razmesaril truplo. Nesreča se je zgodila na 4310 km, to je v bližini Zelene jame. Na kraj dogodka je prišla policijska komisija zdravstvenega svetnika dr. Lužarja in dežurnega uradnika g. Jelenca. Komisija je ugotovila, da je dogodka krivo zgolj nesrečno naključje ter je odredila prevoz trupla v mrtvašnico k Sv. Krištofu.

Biserna sv. maša v Mostah

Ljubljana, 2. avgusta.

Po vseh Mostah vihralo zastave, tako gosti in veselo, kot redkokdaj. Od lesene cerkvice sv. Družine, ki je vsa ovita v cvetje in zelenje, pa do štev. 27 v Ciglarjevi ulici, teče široka pot s špalirjem mlajev in zastav na obeh straneh. Na travniku pri cerkvi se dviga slovenski mlaj, visok in ponosen, kot da bi rasel kje na Gorenjskem, ponosen tudi, da je prodir v slovensko prestolico, kamor Moste sedaj spadajo. Mala zvončeka na lesenem zvoniku neutrudljivo pritrkavata, zvečer, pozno v noč, rano jutraj, ves dan, glasnika veselja močanske duhovnice, ki je po enem letu obšla praznuje enega najlepših praznikov, ki jih sploh more kakšna župnija dočakati, biserno sv. mašo častiljivega in zaslužnega slovenskega duhovnika.

Moščani so priljubljenemu duhovniku-biseromašniku pred. g. Josipu Borštnarju v soboto zvečer priredili ganiljivo podoknico. Več tisočev ljudstva se je zbralo v Ciglarjevi ulici in okrog hiše g. jublanta. Cvetje je zagrnilo okna, luči so se v večernem mraku prižgale, jublantu na čast. Veseli so bili Moščani, da so mogli jublanta, ki že devet let med njimi prebiva in je nemalo odgovoren zato, da so dobili svojo župnijo, na tako priručni način povedali svoje spoštovanje in svojo ljubezen. Tako veselo in presunljivo toplo je šla pesem po vsajajoči moščanski fari, tako v srečo so segali priprosti, a iskreni govori ob jublantu-tem skromnem domu, tako so se vsi stanovi in vse starosti čutile kot ena sama velika duhovna družina pod varstvom sv. Družine, za katero se je jublant toliko prizadeval in v katere cerkvi bo daroval — je daroval — svojo biserno zahvalno daritev. Podoknica gospodu biseromašniku je bila za mnoge presenečenje, veselo presenečenje pa za vse, tudi za tiste, ki so vedno zatirjali, da Most ni treba več zavojati za Kristusa, marveč jim je treba dati samo priložnost, da bodo okrog svojega lastnega farnega oltarja pokazali svojo vdanost veri in nje oznanitljem.

Tako je bilo sinoči in ravno tako je bilo tudi danes. Že od pol devete ure dalje so se začeli

zbirati Moščani okrog jublantuove hiše. Prišli so otroci, belooblečene deklice, lepa vrsta narodnih noš. Špalir ljudstva je bil strjen od doma g. biseromašnika do cerkve, koder je med plapolajočimi zastavami in s cvetjem okrašenimi okni šel sprevod, ki je spremljal g. jublanta k sv. daritvi. — Prišel je g. kanonik Sušnik, biseromašnikov sošolec in današnji slavnostni pridigar. Prišel je edini še živeči jublantuov kaplan na Raki g. Dolinar, župnik v Kresnicah, nadalje domači župnik g. Petrič od Sv. Petra, g. svetnik Kalan, cela vrsta katehetov po moščanskih šolah in novomašnikov ter bogoslovcev iz šentpeterske župnije. Vsega 10 gospodov, ki so v polnem cerkvenem ornatu jublanta spremlili k oltarju, kjer je v navzočnosti nepričakovane množice vernikov opravil slovesno zahvalno daritev, pri kateri so domači pevci duhovnice sv. Družine krasno peli. Ravnotako slovesno je bil tudi sprevod iz cerkve nazaj na Borštnarjev dom, ko so ga množice z vdanim spoštovanjem pozdravljale in mu bele deklice trosile cvetje na pot.

Biseromašna slavnost v Mostah je bila izraz hvaležnosti od dveh strani. G. jublant se je pri svoji dvi in dvajset tisoči maši zahvalil za vse milosti, ki jih je v svojem 60 letnem duhovniškem življenju sprejel med Moščani in dosegal, da je slavil svoj biserni mašniški jubilej v cerkvi, o kateri se pred par leti še marsikateremu sanjalo ni, da bo kdaj sploh stala. Mladi upravitelj moščanske duhovnice, ki mu je biseromašnik postal moder svetloval in ljubeč prijatelj, je imel prav, ko je v svojem pozdravnem govoru povdaril svojo veliko hvaležnost, da je slavnost biserne sv. maše tako temeljito dvignila verski čut v župniji, ki raste k novemu življenju, a tudi g. jublant je imel prav, ko se je svojemu prijatelju zahvalil, da ga je na stara leta osrečil s zavestjo, da ga ljudje, med katerimi je živel in se žrtvoval, spoštujejo in ljubijo.

Vsi, ki so se slavnosti udeležili, pa imajo samo še to željo, da bi namreč g. župnik Borštnar slavil svoj železomašniški jubilej v novi, zidani cerkvi sv. Družine po nadaljnjih 10 letih posvečenih Bogu in neumrjočim dušam.

Maribor na Mariborskem tednu

147 inozemskih motociklistov v Mariboru

Maribor, 2. avgusta.

Glavno obeležje današnje nedelje so bile velike gasilske slavnosti, o katerih poročamo na drugem mestu. Poleg njih pa je živl danes Maribor na Mariborskem tednu, ki je bil največja atrakcija zlasti v popoldanskih urah. Mariborčani so sicer tudi danes hitali v okolico, mnogo jih je šlo na Mariborski otok k plavalnim tekmam, večina pa je ostala v mestu, pridružili so se jim pa še tisoči in tisoči okoličanov, ki so prihiteli na Mariborski teden, ogledovali razstave in se zabavali v pratu. Razen gasilskih prireditev je bil dopoldne še zanimiv dogodek prihod inozemskih in domačih motociklistov, udeležencev zvezdne vožnje, ki jo je priredil Matosportklub Pohorje v Mariboru. Ob 10.30 ure, bil cilj na Trgu Svobode. Prišli so motociklisti v močasnih kolonah, največ pa je bilo med

njimi Avstrijci. Tako jih je prišlo iz Gradca 75, iz Celovca 40, iz Beljaka 25, iz Dunaja 5, iz Ljubljane 2. Med temi jih je 24 dirkačev, ki se udeležijo popoldanske dirke na Pohorje. Razven tega je prišlo še 12 avtomobilistov iz Gradca in Celovca. Zal so naše obmejne oblasti delale na meji neke težkoče, tako da so morali prenočevati v Dravogradu in St. Lju ter so se danes ogorčeni pritoževali. Tudi mariborski obrtniki so dobili goste in sicer varaždinske obrtnike, katerih je prišlo 30. Mariborski tovariši so jim priredili pri Emešiču prijateljski sprejem, potem pa so jih odvedli na razstave Mariborskega tedna. Med številnimi gosti, ki jih je privabil Mariborski teden, so žal tudi žeparji. Policija je danes dopoldne zasačila elegantnega mladeniča, ko je skušal v gneči na Glavnem trgu izmakniti nekemu gospodu zlato uro in veržico.

Kako skrbijo za slovenskega kmeta na Koroškem

Na Koroškem izhaja zdaj kot organ koroškega »Bauernbunda« (Kmečke zveze) nemški list »Der Bauernbündler«. Vsak, kdor je član »Bauernbunda« (Kmečke zveze), plača na leto 6 šil. članarine in dobi potem vsak teden list »Der Bauernbündler«. List je samonemški in vsak slovenski kmet, ki je član edine dovoljene kmečko-stanovske organizacije »Bauernbunda«, mora biti naročnik nemškega tednika »Der Bauernbündler«. Ne dopustijo, da bi bil kdo samo član »Bauernbunda« in bi plačeval primeroma nižjo udnino ter bi namesto nemškega lista »Der Bauernbündler« naročil npr. »Kor. Slovenca«. Tako tvori »Bauernbündler« hudo konkurenco »Kor. Slovencu«, ker mora slovenski kmet naročati in plačevati dva tednika, če hoče ostati zvest slovenskemu tedniku ter biti obenem član deželne stanovske organizacije.

Pride pa še lepše. Izhaja list »Landwirtschaftliche Mitteilungen«, to je nekak »Kmetovalec«, čisto strokoven list, ki ga izdajajo enkrat na mesec. Ta list je samonemški, kar je očitno krivično, ker bi bili koroški oblastniki dolžni, da izdajajo kmečki strokoven list tudi v slov. jeziku. Kdor je član »Bauernbunda«, dobiva »Landw. Mitteilungen« mesečno kot prilogo. Pa tudi kmetom, ki niso člani »Bauernbunda«, pošiljajo »Landw. Mitt.« — gratis.

Samo navidezno gratis. Kajti, da se pokrijejo stroški za izdajanje »Landw. Mitt.«, je z l. 1936 uveden poseben davek, ki znaša 10 odstotkov zemljiške davka. Vsak kmet mora torej sovzdrževati »Landw. Mitt.«, četudi lista mnogi slovenski kmetje ne razumejo. Krivično je to. Pravčnost zahteva, da oskrbijo slovenskemu kmetu, ki je pripravljen sovzdrževati kmečki strokoven list, tak list

v slovenskem jeziku. Mnogi slovenski kmetje na Koroškem namreč nemškega strokovnega lista ne razumejo in im je torej odveč in nepotreben, plačevati pa ga morajo vsi — enol To je očitno krivično!

Ni namreč res, da na Koroškem vsak človek razume nemško. Za branje strokovnih člankov je treba temeljitega znanja jezika in vsakdo razume, da slovenski kmet takega znanja nemškega jezika nima. Zato se ljudje hudujejo, pošiljajo list nazaj, a ga jim trdovratno pošiljajo. Pa saj ga jim lahko, ko so kmeta z davkom prisilili, da mora list vzdrževati!

A ni dvoma, da ima slovenski kmet na Koroškem, če mora vzdrževati kmečki strokoven list, naravno pravico, da dobiva takšen list v slovenskem jeziku! In koroški oblastniki so enostavno dolžni, da izdajajo kmečki strokoven list tudi v slovenskem jeziku, če nočejo grešiti proti pravičnosti! Ne gre za nobeno milost, ampak samo za pravičnost!

Granata ubila štiri ljudi. 30. julija ponoči so odšli mladi fantje in možje Leopold Bensa, Jožef Žižmond, Alojz Merljak, Jožef Bensa in Viktor Mervič, vsi doma iz Gorice, 6 km daleč od mesta v Rožno dolino, na kraj, ki mu pravijo Bajta, iskati medvojnih granat, ki jih revno prebivalstvo prodaja kot staro železo. Zgodilo pa se je, kar se večkrat zgodi, da je namreč granata 18 mm eksplodirala in vse mladeniče hudo razmesarila. Razen Alojzija Merljaka, ki bo okrevljal, so vsi kmalu izdihali.

kem bolehanju. Prvič sem imel priliko spoznavati žalostnega, obupanega doktorja Dollfusa. Potem je prišel tiho v svoj urad in je delal vsak dan do noči. Tako pogosto kot je mogel, je zahajal k malemu grobu v Hietzingu.

Toda novo življenje je uveljavilo svojo pravico. Čez par mesecev je stopila mala Evica na mesto umrle Hanice. Nastavljenici Kmečke zbornice so videli dr. Dollfusa zopet smejeti se, njegova potrditev je izginila, stari ton se je zopet povrnil.

Spojinjam se še na neko malo dogodibo, kakor da bi se bila dogodila včeraj: Sredi konference je nenadoma pretrgal razgovor. »En trenutek, prosim!« Potem je vprašal doma »teto Lizo«, svojo avakvino, kaj dela mala. Teta Liza jo je baš imela na roki in je držala detetu školjko na uho. In v tem trenutku se je spremenil pridni in neutrudni delavec sam v otroka. »Evica, kriči nekoliko!« Daj, kriči nekoliko, da te slišim!« In v resnici je kričala mala od veselja na drugem koncu v telefon. Tako veselega in navdušenega kakor takrat, saj ga redko videl. V svojem veselju me je pozval, naj tudi z Evico telefoniram, pa se je nenadoma domislil, je obešil slušalo in — mi je še dolgo pripovedoval o svoji mali. Ko sem ta večer šel malo pred polnočjo mimo Kmečke zbornice, sem videl v njegovem uradu še vedno goreti luč.

Sreča preprostega človeka, za katerega je bila družina navijša, se je zdela popolna, ko je v decembru 1930 prišel na svet tako zaželen deček. Ne samo mene, tudi druge dobre znanke je vneto spraševal, kakor bi mi morali vedeti: »Ali misliš, da bo deček? Ali misliš?«

V svojem veselju nad ohranitljem rodu in

Primorske vesti

Delavci italijanske in slovenske oziroma hrvaške narodnosti v Julijski krajini so se sporazumeli v narodnostnem vprašanju. Poleg socialnih pravic zahtevajo tudi pravično rešitev narodnostnega vprašanja na podlagi samoodločbe. Izdali so oklic v italijanskem, slovenskem in hrvaškem jeziku, ki ga tajno širijo. Karabinjeri in fašistični miličniki vneto stikajo po vseh krajih za temi letaki ter zašiljujejo ljudi. Seveda jim ti ne morejo povedati, kdo je te letake sestavil in kdo jih širi.

Slovo prefekta Tienga iz Trsta je bilo zanimivo. 25. julija je povabil na prefekturo vse načelnike civilnih in vojaških oblasti (cerkvenih ni bilo) in jim držal govor. Poudarjal je svoje zasluge za fašizem v obmejni pokrajini. Dejal je, da je prišel pred dvema letoma v Trst za prefekta z nalogo, katero mu je dal Mussolini, da bi utrdil italijanstvo v tržaški provinci, ki ima najvažnejši položaj na severovzhodu Italije. Pri tem je Tiengo izustil važne besede, katere mu je Mussolini povedal, ko je bil skupaj s tržaškimi županom Salemom pri njem celo uro v avdienci. Tako je dejal duce: »Trst ima danes nacionalno nalogo, a jutri bo imel imperiale domani!« Te besede imajo, če so bile res tako izrečene, zelo jasen pomen.

Zakaj je šel Tiengo? Ko se je prefekt Tiengo ob svojem odhodu v Bologno poslovil, so vsi opazili, da ni bil navzoč fašistični tajnik tržaške pokrajine Perusino. To ima vzrok v tem, da sta Tiengo in Perusino bila že delj časa sprta. Spori med prefekti in fašističnimi tajniki v Italiji niso redki, kar je razumljivo, če pomislimo, da imata prav za prav oba isti delokrog, v katerem si konkurirata, in je eden vedno v nevarnosti, da ga drugi s svojim vplivom ne prevlada. Glede spora med Tiengom in Perusinom pa se govori, da je najbrže nastal zaradi tega, ker je Tiengo začel preoster kurzi proti slovenskemu jeziku v cerkvi in je zaradi svojega vmešavanja v cerkveni delokrog prišel v nepremostljivo nasprotje s škofom dr. Fagarjem, dočim Perusino te taktike, ki seveda ne more doprinositi k boljšemu razmerju med Slovinci in oblastjo, baje ni odobral. Nam se ta govorica ne zdi preveč verjetna, ker Perusino še nikoli ni bil prijatelj Slovincem in je znano, da je prav tako vneto intrigriral proti tržaškemu škofu, kakor prefekt Tiengo.

Incident v Vipavi. V Vipavski dolini se vršijo ta teden birme. Nadškof Margotti je bil povsod slovesno sprejet, predvsem seveda v Vipavi sami. Cerkev je bila lepo okrašena. Nadškof stopi na prižnico in začne pridigo v italijanski. Tisti trenutek se s silno močnim glasom oglasi s kora 28-letno dekle, ki je znano kot slaboumno, in s krepkim glasom zakriči: »Slovinci smo, niti enega Italijana ni, slovensko govorite!« Pričetni so ji hoteli pomiriti, ali niso mogli. Nadškof je zapustil prižnico in se potem, ko je podelil sveto birmo, takoj odpeljal. Dekle je že pred petimi leti zdravil italijanski zdravnik in je njen oče že takrat zahteval, naj bi jo sprejeli v umobolnico, pa so odklonili. Dekle so potem aretirali in odpeljali v Gorico na sodišče, naslednji dan pa so odpeljali še očeta in mater. Kaj se bo z njimi zgodilo, do danes še ne vemo. Nadškof se je zavzel, da se nobenemu nič ne zgodi in da ne kaznujejo slaboumne revice. Dekle je izgovorilo tiste besede čisto spontano in je nihče ni na to nagovarjal. Na gospoda nadškofa je incident vplival depimirajoče, ker je rahlega zdravnika in je komaj okrevljal od težke bolezni. Dne 29. julija je podeljeval nadškof sveto birmo na Vrhopolju, drugega dne pa v Budanjah.

Na trgovski visoki šoli, tako zvanem zavodu »Revoltella«, ki je pod novim režimom bila povzdignjena v fakulteto in podeljuje doktorske diplome v gospodarskih vedah, od nekaj studirajo tudi slovenski dijaki. Zavod je zelo dober in je onim, ki na njem svoje studije dokončajo, zagotovljen dober kruh. Slovincem so se pa seveda delale težave, v zadnjem času pa so, kakor poroča »Istra«, prišli vsi pod policijsko nadzorstvo.

V Kanfanaru so odkrili te dni mnenj spomenik karabinjeru Giorgiju, ki je maja meseca leta 1931

v borbi s četo zločincev, kateri sta načelovala neki Stopovič in Vidalan, zadet od krogel, padel. Ob tej priliki se je v Kanfanaru zbralo veliko število predstavnikov vseh oblastev istrske province, vojaških dostojanstvenikov, karabinjerka četa in pa Balilla ter Piccole Italiane.

Novega župnika v St. Jakobu pri Trstu dr. Antona Malabottija, po rodu Tržacana, so slovesno instalirali v nedeljo, 2. avgusta. Ker je patron fare tržaško mesto, so bile navzoče vse oblasti poleg članov Katoliške akcije in trž. fašistične stranke.

Katoliški mladeniči tržaške škofije so imeli te dni kongres v Bujah v Istri. Bilo jih je 600, na čelu jim škof dr. Fogar. Škofa so sprejeli mestne oblasti. Na kongresu so bili podani lepi referati, ki pričajo o živahnem delu italijanske katoliške mladine v Trstu.

Pojedelski korporacijski svet goriske province je imel sejo, na kateri je prefekt Ciampini podal poročilo. Dejal je, da izvoz sadij, sočivja in rib kljub temu, da sta bila jugoslovanski in češkoslovaški trg popolnoma zaprti, ni veliko trpel, ker se je zato izvažalo več v Avstrijo in Nemčijo, deloma pa tudi v italijanske province same. Črešnji so izvozili v Nemčijo in Avstrijo letos 6500 kvintalov, od teh 4500 v Avstrijo, 2000 pa v Nemčijo, skupno za 1 milijon lir. Kar se tiče zadrug, jih je v gorški provinci sedaj 189 z 9172 člani (kar je vsekakor malo). Omenil je, da se je po polomu mizarske zadruge v Marianu na Furlanskem ustanovila sedaj nova. Glede produkcije mleka je poročal, da se ga na leto producira 500.000 kvintalov, 200.000 se konsumira čistega, 50.000 gre za vzgojo telet, 250 tisoč kvintalov pa predelajo v sir. Zadrugnih mlekarov je 164, ki izdelajo na leto 204.000 kvintalov sira. Sir se pa zaradi konkurence težko proda. Nedostatki so sledeči: 1. preveč mlekarov, ed katerih nekatere producirajo minimalno; zaradi tega bo treba ustanovitev novih mlekarov kolikor mogoče preprečevati; 2. delavnice so neprimerne; 3. osebe je slabo izveščano. Temu nedostatku skuša od pomoči vzorna mlekarna v Tolminu. Za izboljšanje in pospešitev prodaje vina se je ustanovila nova vzorna klet v Dornbergu in so se zboljšale kleti v Vipavi, v Korminu in v Selih.

Neureča bi se bila kmalu zgodila na postaji Sv. Lucija ob Soči. Tam je namreč vlak, ki je premikal vagono, tako močno zadel v dva posamečna vagona, natovorjena z lesom, da sta po močnem bi bil kmalu prišel vlak iz Gorice, bi se bila lahko padcu tira oddirjala daleč tja do Kanala. Ker so poslali hitro za njima lokomotivo z dvema premikalcema, so ju ujeli in z veliko težavo pripeli. Ker zgodila velika neureča, ako vozov ne bi mogli ustaviti.

Za vroče dneve, namesto kravate — majhen ventilator.

LJUDSKA POSOJILNICA V LJUBLJANI

registrovana zadr. z neomejeno zavezo

Miklošičeva cesta štev. 6

(v lastni palači)

obrestuje hranilne vloge po najugodnejši obrestni meri.

Nove vloge, vsak čas razpoložljive, obrestuje po 3%.

Dollfuss v zasebnem življenju

Dne 25. julija je minulo dve leti, odkar je bil umorjen avstrijski kancler dr. Engelbert Dollfuss. Dne 25. julija t. l. so se vršile, kakor lani, po vseh župnijah Avstrije za umrlim kanclerjem slovesne maše-zadušnice. Poleg tega je v času od 15.20 ure do 15.40 po vseh cerkvah rajnemu kanclerju v spomin zvonilo. Tako je bilo odrejeno.

Vsi avstrijski listi so obirno pisali o rajnem kanclerju. Neki Dollfussov intimen prijatelj je poročalo Dollfussovem zasebnem življenju sledeče zanimivosti:

Bilo je par let po vojni. Vsako nedeljo je zbuhal med osebami, ki so po službi božji zapustile Petrovo cerkev, mojo pozornost tak gospod, ki se je med vsemi odlikoval po svoji ljubeznivosti in prijaznosti. Vprašal sem po njegovem imenu. »To je doktor Dollfuss s svojimi couleur-brati od »Franco-Bavarije«; bil je kot cesarski strelec v vojni in je zdaj nastavljen v Kmečki zbornici.« Ni bilo težko zapomniti si ime tega vedrega človeka; pogosto sem čul, kako se ga njegovi pisarniški tovariši navdušeno hvalili, predno sem se osebo seznanil z njim in sem se v dnevnem občevanju naučil ljubiti tega skromnega delavca.

1927 se je preselila družina iz Währinger ceste v hišo kmečke zbornice v ulici Stallburg. Dollfuss je imel tedaj edino hčerko Ilanico. Starši so jo vroče ljubili in so jo vzeli s seboj na letoviske v »Seebad«. Tu je mala zbolela in je umrla po krat-

malo Evico pa ni nikdar pozabil svoje Hanice, ki je spavala na pokopališču v Hietzingu. Vedno je nosil fotografije svojih otrok pri sebi in če je sedel v krogu svojih znancev, je potegnil iz žepa sliko »Rudimanovo« — imenoval ga je tudi »bratca« — in jo je pustil krožiti.

Pri njegovem izrazitem družinskem čutu je po sebi ujemavo, da je prebil največ večerov doma. S par povabljenimi prijatelji in s svojo ženo je vedno rad igral tarok. Toda enkrat vsakih štiri-vest dni, v torek, je bil zvečer v kavarni »Korb« skupaj s svojimi kulerskimi brati. Teža ei ni dal vzeti, pa če je bil še tako preobložen z delom. Če s svojim delom še ni bil gotov, je pač prišel tja šele o polnoči in je bilo časa samo še za eno ali dve partiji na keglišču. Kako dobro je igral, ne vem, gotovo so bili tam še boljši igralci nego on. Toda pri vsaki »bojni partiji« je bil on komandant. In če je katerikrat prinesel 50 grošev ali en šiling dobička domov s takega večera, ga je dobil »bratce« kot slovesno darilo.

Odkar je bil Dollfuss kancler je bila družina nekoliko prikrajšana. Delo se je kupičilo nad delom. In vendar je izkoristil vsak prost trenutek, da se je malo poigral s svojimi otroci, da se je malo poslal z Rudimanom ali Evico. Okolica tega vedrega človeka pa je živela v stalnem strahu, se je bala za njegovo življenje. Pogosto so prišla od političnih nasprotnikov grozilna pisma. Največ jih je šlo v papirni koš. Tupatam mu je pa le katero prišlo v roke. Vedno ga je brezskrbno položil na stran. Dal je preveč na dostojnost ljudi, kakor da bi se zbudila v njem le sled skrbi ali pomisleka.

Potem je bil v parlamentu izvršen prvi aten-

tat (Dollfuss je bil pri tem le rahlo opraskan.) Bil je ves iz sebe in človeško tega ni mogel razumeti, je imel to za dejanje prenapete in je odpustil takoj. Na otoline in na tisoče priručnih voščil in čestitk je prišlo od vseh strani. V sobah so se kopičile cvetlice, ki so jih hpošiljali revni in bogati, bilo jih je toliko, da ni bilo mogoče vseh obdržati doma.

Vključu onemu grenko-hudobnemu opominu je ostal kancler še nadalje brezskrben in nič hudega sluteč, tako kakor je v življenju vedno bil. Njegova bit se ni spremenila niti najmanj. Tako svojo poprejo v Kmečki zbornici, je ostal do svojega zadnjega dne proti vsakemu posamezniku poln največjega zaupanja in največje prijaznosti. Če je srečal prejšnjega podrejenega, in najsi je bil tudi najzadnji, in je ta z vlnudnim pozdravom hotel iti mimo njega, mu je gotovo zastopil pot, mu je dal roko in je vprašal, kako gre in kaj dela družina. Za zasebnega človeka je imel vedno, tudi pri najtežji preobremenjenosti, par trenutkov časa.

Od atentata so ga vendarle stalno spremljali trije tajni policisti. Tega ni imel rad in bi jim vedno najrajši ušel. In če mu je kdo kaj rekel o desperadih, je amehljaje odklonil. Krvavi opomin ni nič izdal. »Nič se mi ne bo zgodilo; saj tudi jaz nikomur nič ne storim,« to je bila stalna pomirjevalna formula za njegovjo najbližjo okolico, ki je vendarle tuptam izrazila bojazn.

V resnici resne skrbi si je delal samo zaradi obeh svojih otrok, da se samo tema za božjo voljo nič ne pripetli. Kako se je varal v svojem brezmejnem zaupanju v dostojnost ljudi, kaže tragični konec.

Prvi dan olimpijskih iger

**Zlate kolajne: Nemčija za met krogla
Finska za 10 km tek
Amerika za skok v višino**

Berlin, 2. avgusta. g. Letošnje olimpijske borbe so otvorili lahkoatletiki, ki so v osrednjem olimpijskem stadionu, namenjenem predvsem za lahko atletiko, tekmo današnjega dneva v izločilnih in kasnejših končnih tekmovanjih s tremi novimi olimpijskimi rekordi ustvarili že pravo olimpijsko borbena nastojenje. Stadion, ki je bil večeraj priča veličastni otvoritvi iger ter svečanemu mimohodu ter prisegi olimpijskih tekmovalcev, je bil tudi danes nabit poln, saj se je odločalo vprašanje najhitrejšega in najvztrajnejšega tekača na svetu, slo pa je tudi za olimpijsko zmago v metu krogla in skoku v višino. Lahka atletika, najlepši vseh športov, je že prvi dan XI. olimpijskih iger žela prave triumfe, saj so novi uspehi, ki pomenjajo olimpijske rekorde, četudi niso enaki ali boljši od svetovnih, vendarle znamenje najvišjih svetovnih vrednosti. Skoro v vseh disciplinah so zmagali favoriti, ki so jim že dolgo preje prerokovali olimpijski levor. Vidno pa je zatajil znameniti ameriški metalec krogla Jack Torrance, ki brani s 17,40 m svetovni rekord — znamko kar neverjetne vrednosti. Izgleda, da je bil danes nerazpoložen ali pa, kakor so že pri mnogih tekmovanjih opazili, preveč nervozen. Prav radi tega so Nemcu Wölkeju, ki je s 16,54 m evropski prvak in pri skoro vseh nastopih zelo zanesljiv, za dne dni napovedovali zmago.

Res je v metu krogla zmagal Hölke Hans s 16,20 m, kar je nov olimpijski rekord.

Tudi tretje mesto v metu krogla je pripadlo Nemcem — bronasto kolajno je dobil Stöck s 15,66. Častno drugo mesto in srebrno kolajno je osvojil Finac Barlund s 16,12.

Skok v višino

V skoku v višino ni bilo posebnih presenečenj, saj sta črna Johnson in All Britton stebra letošnje USA reprezentance tako sigurna, da so le pričakovali končnega rezultata, izražena v doseženi višini. Oba sta že letos preskočila naravnost bajno višino 2,08 m, kar pomenja seveda nov svetovni rekord. Danes sta osvojila zlato in srebrno kolajno, in to Johnson s 2,03 m, All Britton s točno 2 metroma, bronasto pa tretji Američan Kotka enako z 2 metroma.

Tek na 10 km

Veličastna je bila borba v teknu na 10 kilometrov, ki ji je ves stadion prisostvoval z najbolj

napetim zanimanjem. 29 tekmovalcev se je javilo na startu, vendar se je že po prvih rundah opazilo, da bodo absolutni gospodarji, ki bodo odločili tudi borbo v svoj prid, odlični in nepremagljivi Finci. Trojica njihovih tekačev, pravi tekaški stroji Salminen, Ahtola in Isohollo so po svoji nadmoči in kvaliteti bili res razred zase, tako da so ostali tekmovalci kljub odličnim časom, ki so jih dosegli, kar zatemneli. Mali in žilavi Japonec Murakosso, ki ima letos najboljši uspeh s 30:41,5, se je takoj v začetku prilepil na vodilno trojico in se je držal vse do 9. kilometra, kjer so se Finci odtrgali in ob nepopisnem, prekipevajočem navdušenju stotisočglave množice v odličnem, za naše pojme skoro sprinterskem tempu rezali cilj v picli razdalji nekaj metrov, kar najbolj zgovorno priča, kako izenačena, a tudi gigantska je bila ta borba. Osvojili so svoji mali domovini kar tri kolajne, Salminen s 30:15,4 zlato, Ahtola s 30:15,6 srebrno in Isohollo s 30:20,2 bronasto. Svečan je bil trenutek, ko so na olimpijskih drogovi zaplapolale kar tri zastave istega naroda in je ves stadion stoji poslušal finsko himno — v olimpijskih arenah še dobro znano. Nurmi, Ritola in Kohlemainen, vsi dosedanja olimpijski in svetovni zmagovalci imajo dobre učence, na katere je pomorna domovina. Vmesni časi, doseženi pri tem teknu, povedo več kakor obsirna druga opisovanja.

Izločilna tekma na 100 m Owens 10.3

2:12, 1 km 2:48, 1500 m 4:15, 2 km 5:46 in 5 km, to je polovica proge 15:00,9 (jugoslovanski rekord Iva Krevsa je na 5 km 15:31,4). Odpovedal je pri tem teknu znani argentinski tekač in maratonski zmagovalec Zabala.

Poleg vsega ostalega sporeda je bilo danes tudi izločilno tekmovanje na 100 metrov. Trobentači so napovedali začetek tekmovalstva in pozvali tekmovalce k nastopu. Tekmovalci so bili razdeljeni v 12 skupin po 6 tekačev. Ko so tekmovalci nastopili, se je gledalcem nudil lep prizor. Na startu so bili zbrani najboljši sprinterji iz vsega sveta. Tu so bili fenomenalni črni ameriški tekači, mahovi, toda žilavi Japonci, plavalasi Nemci in od sonca zagorela naša tekmovalca Bauer in Dremil. Vsi drugi pa so bili več ali manj člani eksotičnih narodov.

Občinstvo je z izredno napetostjo pričakovalo rezultat. Svetovni rekord, oziroma olimpijski rekord je znašal v tej disciplini do sedaj 10,3 sek. in med gledalci je kar završalo od spraševanja, če se bo današnjim tekmovalcem posrečilo že v predtekmovalstvu doseči najmanj takšen rezultat ali bo treba še čakati na finale. Prva skupina tekačev se je postavila na start. Električna pištola, ki je zvezana z električnim merilcem na cilj, tako da mora doseženi rezultat biti absolutno točno merjen, se je sprožila. V tistem trenutku je zahreščalo pod nogami tekmovalcev, ki so se vsi utrjali z mesta. V divjem teknu so prišli na cilj vsi precej izpod 11 sekund. Isto so nato ponovile druga, tretja, četrta in vse ostale skupine. Končno je nastopila skupina, v kateri je Američan Jesse Owens, znani črni svetovni rekorder. Že pri samem naskoku se je odtrgal od vseh ostalih tekmovalcev in v fenomenalnem teknu zmagal. Med gledalci je završalo od navdušenja, ko so gledali, kako odlično teče pred svojimi konkurenti v cilj črnc Owens. Po današnjem teknu, ki ga je pokazal ta fenomenalni črnc, je skoraj jasno, da bo zlata olimpijska kolajna v teknu na 100 metrov ameriška. Kljub temu pa je Owens tekel 1 desetinko sekunde slabše od svojega svetovnega rekorda.

V naslednji skupini sta nastopila zopet dva Američana, med njima prejšnji olimpijski zmagovalec Metcalfe, ki je tekel »le« 10,4. Vsi ostali tekmovalci pa so tekli v času od 10,5 do 10,8.

★

Najnovejše vesti

Berlin, 2. avgusta. V olimpijskih krogih se je v večernih urah razširila vest, da Jesse Owens uspeh na 100 metrov (10,3) brzkone ne bo uradno priznan kot olimpijski rekord, ker mu je po izjavah sodnikov pihal veter v hrbet. Sicer pa je bilo to tekmovalstvo šele izločilno in lahko v končni borbi pokaže vse svoje znanje. Owens je zmagal priprečevalno s skoraj 7 metri naskoka.

Met kopja ženske druga olimpijska zmaga Nemčije

Nemčija si je osvojila poleg meta krogla še eno olimpijsko zmago, in sicer v metu kopja za ženske, kjer je zmagala Tilly Fleischer iz Frankfurt, stara 25 let, ki je bila na olimpijskih igrah v Los Angelesu v tej disciplini tretja in v metu diska četrta. Njen dosedanja najboljši uspeh je bil letos 44,66 m, danes pa je dosegla 45,18 m, kar predstavlja nov olimpijski rekord.

Današnji olimpijski program

Drugi dan tekmovalstva 3. avgusta obsega naslednji spored:

Lahka atletika: ob 10.30: 400 m zapreke (prvi predtek); ob 15.00: 400 m zapreke (drugi predtek) in met kladiva (finale); ob 15.30: tek 100 m (izločilna borba); ob 16 tek 100 m dame (predtek); ob 17 finalni tek na 100 m; ob 17.15 izločilni teki na 800 m; ob 17.30 tek 100 m dame, izločilno ter ob 18.00 predteki na 3000 m zapreke.

Od naših reprezentantov nastopajo danes: na 400 m zapreke Ivanovič in Banšček (Pančev). — Ivanovič Vane, ki je prisel v Berlin iz Buenos Airesa preko Londona še pred našo reprezentanco. Po vesteh, ki smo jih dobili iz Berlina, je v odlični formi. Kakor znano, je na zadnjih izbirnih tekmovanjih za Berlin tekel član Primorja F. Pleteršek, ki je nastopil sicer šele drugič v tej disciplini, zelo dober čas, 57 sek., kar pomenja nov, oficijelni jugoslovanski rekord. Točen Ivanovičev čas, ki ga je letos dosegel kot najboljšega ni znan — je pa, kakor javljajo, okoli 55 sek. — V tej disciplini je vsekakor favorit za zmago Amerikanec Hardin, ki teče pod 51 sek. Tudi drugo in tretje mesto utegne osvojiti USA z Hersonom in Shoffieldom pred Mažarom Kovacsom in Grkom Hantikasom.

Popoldne ob 15 se bo odločala usoda najboljšega metala kladiva na svetu. Naš inž. Stepišnik Milan (Ilirija) je up in nada jugoslovanske reprezentance. Njegov letošnji uspeh in rekord 49,17 ga sicer stavlja med boljše v svetovni listi — toda je še vedno precej boljše od njega. Kar bo pod 50 m — četudi je najmanjša mera 47,50 — ne bo veljalo za olimpijski uspeh. Radovedni smo, kako se bo držal naš zastavonoša »Mrna«, kakor mu pravijo športni tovariši. Po zadnjih vesteh bo menda tudi Goič Peter, ki je dosedaj branil rekord in se po uspehu uvrstil med »prave« kandidate — prisel v Berlin. Prav bi bilo, da se vsaj delno popravi, kar se je tik pred odhodom v naglici zgorelo nad njim — pa še nad nekaterimi drugimi, tudi upravičenimi, ki so ostali doma po čudnih »računih« in naključjih.

Kako se bo držal Goršek, smo seveda tudi radovedni, četudi vemo, da so svetovni uspehi na 800 m za polne sekunde boljši od njegovega rekorda. Veseli smo, da je vsaj sedaj mogel v svet — se bo lahko marsičesa naučil. 800 m je pri nas postala šele zadnje čase zanimiva točka, odkar smo dobili že kopo tekačev, ki so potisnili jugoslovansko znamko pod 2 min.

okus. Kljub lačnim želodcem ni bilo mogoče zavžiti njihove hrane. Dolgo časa smo se pa zadržali pri italijanski kuhinji — imeli so ravno sijajne špageti — še bolj pa radi njihovega dobrega vina, ki so ga prinesli s seboj. Vrhovni kuhar ga nam je pridno točil, zraven pa pripovedoval, da je to vino »lahko«, češ, tekmovalci ne smejo piti močnega vina. Toda novinarji, ki so bili pri tej akciji dovolj agilni, bi mogli ravno nasprotno povedati in zato ni čudno, da se niso mogli ločiti od italijanske kuhinje. Ko smo se poslovlili od podjetnih kuharjev, smo srečali na igrišču nekaj naših lahkoatletov, med katerimi je inž. Stepišnik prav pridno vtihtel kladivo. Po ogledu finske kopelji, ki je prav lepo urejena (Finci pa pravijo, da ji še precej manjka do njihove domače), smo se poslovlili še od poveljnika olimpijske vasi, ki nas je pozdravil z lepim nagovorom.

Olimpijski stadion

Mnogo se je pisalo o drž. športnem polju v Berlinu, nebroj slik o olimpijskih napravah za XI. olimpo. igre je prineslo vse svetovno časopisje, toda, kdor sam ne vidi teh športnih naprav, ta si niti najmanj ne more predstavljati, kako veličastne so. Kakor fantazija se zdi človeku, ko hodi po olimpijskem stadionu, ko si ogleduje naprave, ki bodo sprejemale in oddajale takoj po vsakem dogodku v svet slike in rezultate o športnih dogodkih: ko se vidi mogočini stolp, v katerem visi olimpijski zvon, ko si ogleduje plavalni stadion, stadion za hokej in gledališče na prostem, kjer bodo telovadne tekme in telovadni nastopi.

Ni tu moj namen delati reklamo, temveč hočem le povedati, kaj se vse lahko napravi za človeško zdravje, kjer imajo smisel za šport. Tudi ne bi zanikal, da hočejo prireditelji še iz kakih drugih ozirov pokazati svetu, kaj zmorejo Nemci, dejstvo je, da so to edinstvene športne naprave na svetu in če se nemško organizacijo prištejemo zraven, potem ni prav nič pretirano, če trdim, da je doslej samo Nemčija mogla nekaj takega napraviti. I. K-er.

Jutri zvečer ob pol 21 na Primorju ADMIRA : LJUBLJANA

Prizor iz starogrške igre, ki so jo ob začetku olimpijade uprizarili za oficijelne goste v berlinskem muzeju Pergamon

Zmagovalec prvega maratonskega teka na olimpijadi leta 1896, Spyridon Louis, je tudi prisel v Berlin

Na 100 m bo pri damah tekla za Jugoslavijo Hofmanova (Jugoslavija, Beograd).

Poleg lahke atletike so na sporedu še: borenje (dopolodne in zvečer). Tu nas zastopajo Toth (bantam kategorija, Sestak (perolahka), Fischer (wetter), Kisch (srednja) in Nagy (teška kat.); moderni olimpijski petboj obsega v svoji moderni obliki po zamisli Pierra de Coubertina tek 4000 m, plavanje 300 m, jahanje 5000 m, mečevanje in streljanje s pištolo. — Jugoslavija tu ni zastopana. Enako ne v hokeju, dviganju uteži, nogometu in polu — kar vse se bo že danes tekmovalo.

V mečevanju (popoldne in zvečer v telovadnici na športnem polju) pa nas zastopajo v fletu moštvo: Pengov, Koršič in Marion (vsi Ilirijani iz Ljubljane) ter B. Tretinjak (ZMK, Zagreb). V fletu lam pa kot posameznice Tavčarjeva (Ilirija) Ljubljana in Christian (Obilič, Petrovgrad).

Današnji program je torej za nas Slovence precej važen, saj je večina zastopnikov Jugoslavije, ki nastopajo danes, iz naših najožjih vrst. Na vse seveda računamo s ponosom, kako pa se bodo odrezali, bomo še videli...

Radiopostaje poročajo z olimpijade dnevno in sicer: 12.45 (Berlin), ob 13.15 (Dunaj), ob 17 (Praga I), ob 19 (Deutschlandsender — vse nemške postaje), ob 10.20 (Dunaj), ob 20.10 (Ljubljana), ob 20.10 (Budapest), ob 22 (Zagreb, Beograd); ob 22.15 (vse nemške oddajne postaje), ob 22.30 (Sottens), vse te postaje na srednji valovni dolžini. Na kratkih valovih pa oddajajo: Berlin ob 21 in Holandska ob 15.

Plavalne tekme

SK Maraton: SK Gradjanski (Karlovac) 53:50. Maribor, dne 2. avgusta.

Danes popoldne se je vrsil v kopališču na mariborskem otoku plavalni dvboj med SK Maratonom in SK Gradjanskim iz Karlovca.

Tekme so se začele ob 3 popoldne.

50 m prosto ženske: 1. Rižnar Ida (M) 36,5;

2. Čučić (G) 40,6; 3. Cindrić (G) 41.

50 m prosto sub-juniorji izven konkurence in izven programa: 1. Sriča (G) 34,4; 2. Skofic (M) 34,5.

100 m prsno gospodje: 1. Rostaher (M) 1,29,8;

2. Ferencak (M) 1,29,9; 3. Kalinić (G) 1,30.

100 m prosto gospodje: 1. Horl (M) 1,11,6;

2. Purač (G) 1,16,6; 3. Bervar (M) 1,17,4.

Štafeta 3x50 m, mešano ženske: 1. Gradjanski 2,15,1; 2. Maraton 2,18,1.

100 m hrbtno gospodje: 1. Martinić (G) 1,37,2;

2. Kainić (G) 1,41,3; 3. Smerdu (M) 1,45,6.

100 m prsno dame: 1. Gabrić (G) 1,43; 2. Gregorić (G) 1,46,5; 3. Breščak (M) 1,48.

Štafeta 4x50 m prosto gospodje: 1. Maraton (Bervar, Savli, Pihler, Horl) 2,10,3; 2. Gradjanski 2,10,5.

Štafeta 4x50 m prosto izven konkurence ženske: 1. Gradjanski 2,53,6; 2. Maraton 3,05.

3x100 m mešano moški 1. Maraton (Voller, Rostaher, Horl) 4,25; 2. Gradjanski 4,54,8.

V Maratonovem moštvo so se posebno odlikovali Horl, Rostaher, Ferencak, Voller in Ida Rižnarjeva, ki obeta postati odlična plavalca.

Waterpolo tekmo je izgubil Maraton z 8:0.

Motorna dirka na Pohorje

Motoklub »Pohorje« je priredil zvezno vožnjo v Maribor ter priključil na njo zanimivo goreko dirko na Pohorje.

V kategoriji 250 kcm: 1. Dušan Breznik (DKW) Autoklub, Ljubljana, 5,54; 2. Oto Šantel (Gradeč, Puch) 5,56.

350 kcm: 1. Leonhard Passel (Dunaj) (Velo-cette) 5,55, 2/5; 2. Erich Knittel (Dunaj, Puch) 6,23;

3. Alojz Sušnik (Perun, BSA) 6,24.

500 kcm: 1. Leonhard Passel (Norton) 4,59;

2. Freddy Schöner (Celovec, AGS) 5,12.

1000 kcm: Leonhard Passel (Norton) 4,58 (najboljši čas dneva); 2. Freddy Schöner (Celovec, AGS) 5,20.

Motorji s prikolico: 1. Alojz Hobacher (Motoklub Pohorje, NSU) 6,51,04; 2. Ivan Lah (Motoklub Pohorje, Puch) 7,47,12.

Juniorji: 1. A. Sušnik (Perun, BSA 350 kcm) 6;

2. Ivan Felič (Pohorje Aerial, 250 kcm) 6,59.

SPORT

Zagreb, 2. avgusta. b. Admira : Gradjanski 2 : 1 (1 : 0).

Lvor, 2. avgusta. b. Rapid (Dunaj) : Pogon 5 : 1 (2 : 0).

Sumatra, 2. avgusta. b. Dunajski Sportclub : reprezentanca Sumatre 5 : 0 (2 : 0).

SK Slovan : Bratstvo (Jesenice)

6 : 0 (2 : 0)

Tekma se je pričela z ostrim tempom in so Jeseničani kakor domačini pokazali prav lepo igro.

V 30 min. prvega polčasa pa se je golman Jeseničanov vrغل tako nesrečno Doletelu pod noge, da je bil težje poškodovan. Od tega trenutka dalje je igra popolnoma padla in ni niti eno niti drugo moštvo igralo z voljo. Sodil je g. Vrhovnik dobro.

Slovan se je s to zmago kondiciral za finalno tekmo z Olimpom.